

Rješenja i bodovanje zadataka IV. razreda za županijsku razinu natjecanja iz hrvatskog jezika u školskoj godini 2012./2013.

Test ima 35 zadataka. Točni odgovori vrijede ukupno 90 bodova.
Bodovna vrijednost zadataka napisana je u kvadratiću kraj zadatka.
Alternativno točno rješenje napisano je u zagradi.

1. zadatak

V V G G L L N
Bože moj, zbilja nema zabačenijeg mjesta na cijeloj obali, mislio je inženjer. Krenuo je
I I L (D) L L N A N
uskom uličicom prema kući. U ukočenoj jari zrikavci su zagušljivo ispunjali zrak. Inženjer
(A) D D I
se osmjehnuo kapelici, gotovo joj je htio domahnuti rukom.

Prijedložni izraz *prema kući* – priznati L i D jer prijedlog *prema* može stajati i uz D ako je u rečenici glagol kretanja.

Priznati i ako učenik ne označi zamjenicu se (A).

4 boda (jedna pogreška 3 boda, dvije pogreške 2 boda, tri pogreške 1 bod, četiri pogreške 0 bodova)

2. zadatak

U **Bogovićima** na otoku **Krku** rođen je **Josip Antun Kraljić**. U rodnome je mjestu završio osnovnu školu, potom učiteljske pripravne razredu u **Kastvu** i **Učiteljsku (učiteljsku)** školu u **Kopru**. **Službovao** je u **Sovinjaku**, **Draguću** i **Lanišću** u Istri, a 1903. godine postaje prvim hrvatskim učiteljem u školi koju je osnovala **Družba sv. Ćirila i Metoda** za Istru u **Malome Lošinju**.

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

3. zadatak

Izašao je i pažljivo zaključao vrata. Odvagivao je ključ u ruci: ključar vlastitog zatvora? A onda, odlučnom gestom bacio je ključ u korov, koji je obrastao kućni prag. Samo opterećenje, ključevi teški pola kilograma, uspomene pune lažnih značenja. I zviždeći, da se ohrabri, i osjećajući čak možda i stvarno olakšanje, odlučno je krenuo prema Luci.

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

4. zadatak

Iako ni u licu ni u držanju nije izgledala nimalo drukčije, **proglasila je da toga dana ima migrenu.**

1 bod (jedna pogreška 0 bodova)

5. zadatak

npr. pisati	infinitiv
a)	b)
su stali/stali su	perfekt
dolaziti	infinitiv
bi zastao/zastao bi	kondicional prvi
promotrio (bi)/(bi) promotrio	kondicional prvi
pozdravio (bi)/(bi) pozdravio	kondicional prvi
objasnio je/je objasnio	perfekt
će (se) graditi/gradit će (se)	futur prvi
će raditi/radit će	futur prvi
neka (se) gradi	imperativ
rekla je/je rekla	perfekt
tonući	glagolski prilog sadašnji
gledao je/je gledao	perfekt
igraju	prezent

5 bodova (jedna pogreška 4 boda, dvije pogreške 3 boda, tri pogreške 2 boda, četiri pogreške 1 bod, pet pogrešaka 0 bodova)

6. zadatak

- a) priložna oznaka načina
- b) priložna oznaka načina
- c) imenski predikat

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

7. zadatak

sintagma	prema ulozi zavisne sastavnice	vrsta gramatičke veze među članovima sintagme
brzo čitam	priložna (adverbijalna)	pridruživanje
zanimljivu priču	atributna (odredbena)	sročnost (kongruencija)
čitam priču	objektna (dopunska)	upravljanje (rekcija)

Sve u retku mora biti točno za jedan bod.

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

8. zadatak

a) surečenica

Inženjer je možda na čas i pomislio
da se Grašo uvrijedio
zbog toga što je podcijenio njegovu opomenu
koju je dobio *ante factum*.

b) vrsta

glavna
objektna
uzročna
atributna

4 boda (jedna pogreška 3 boda, dvije pogreške 2 boda, tri pogreške 1 bod, četiri pogreške 0 bodova)

9. zadatak

novográdnja – dugouzlazni naglasak na prvom a

dàngubiti – kratkouzlazni naglasak na a

izvor-vòda – kratkouzlazni naglasak na i, kratkouzlazni naglasak na o

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

10. zadatak

morfemska analiza

grad-íć-ø
po-misl-i-ti
zub-ar-sk-i

tvorbena analiza

grad-íć **1 bod**
po-misliti **1 bod**
zubar-ski **1 bod**

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

11. zadatak

a) Kos pjeva. Je li dovoljno kos taj tobogan?

Alepski bor raste u primorskim krajevima. Kemijski element bor nalazi se na sedamnaestome mjestu periodnoga sustava.

b) To su leksički homonimi jer im se izrazi podudaraju u osnovnom (kanonskom) obliku/ u N jd.

2 boda (jedna pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova)

12. zadatak

a) homografi (homografija)

Objašnjenje: isto se pišu, imaju različit naglasak

b) homografi (homografija) i homofoni (homofonija) / (pravi homonimi)

Objašnjenje: isto se pišu i imaju isti naglasak

c) homofoni (homofonija)

Objašnjenje: imaju isti naglasak i različito se pišu

Za 1 bod potrebno je navesti vrstu homonimnog odnosa i dati točno objašnjenje.

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

13. zadatak

a) Nada **1 bod**

b) beznade **1 bod**

c) ufanje (vjera) **1 bod**

3 boda (jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova)

14. zadatak

a) vina – žuči

b) kontekstualni (individualni) antonimi

Objašnjenje točnog odgovora: b) To su kontekstualni antonimi jer su prepoznatljivi samo u kontekstu, u navedenoj rečenici. Izvan konteksta ne prepoznajemo ih kao antonime.

2 boda (jedna pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova)

15. zadatak

hiperonim: toponimi

kohiponimi: hidronimi, oronimi, ekonimi (ojkonimi),
egzonimi

2 boda (jedna pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova)

16. zadatak

a) gramatička norma (fonološka, morfonološka) b) Griješiti je ljudski. **1 bod**

Objašnjenje točnog odgovora: a) gramatička norma sastoji se od fonološke, morfološke i sintaktičke norme. Ovdje je riječ o fonološki uvjetovanoj alternaciji na granici morfema pa se kao točan odgovor priznaju: gramatička, fonološka i morfonološka norma.

- a) leksička norma b) Taj ispad (izgred) u razredu više neću dopustiti! **1 bod**

Objašnjenje točnog odgovora: a) leksička norma propisuje pravilnu uporabu riječi – kojoj riječi treba dati prednost, a koju treba ukloniti iz standardnog jezika. Eksces je posuđenica i potrebno ju je zamijeniti istoznačnom domaćom riječju.

2 boda (jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova)

17. zadatak

- Matica = ženka koja nosi jajašca iz kojih se legu mladi insekti
= glavna struja u vodenom toku
= šuplji vijak s unutarnjim navojima (zavrtanj, matični vijak)
= središnja kulturna ustanova
= knjiga u koju se sustavno upisuju podatci (registar)
= matična kuća **2 boda**

Od svih ponuđenih odgovora vrjednovati tri.

Priznati sve iste i slične odgovore.

Objašnjenje: Matica je višeznačnica jer njezinom izrazu pridružujemo više značenja (sadržaja). **1 bod**

3 boda (jedna pogriješka 2 boda, dvije pogriješke 1 bod, tri pogriješke 0 bodova)

18. zadatak

- a) trta, (ne) ucmecka, prošnjofam, krelac, čvaknuti **1 bod**
b) razgovorni stil **1 bod**

2 boda (jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova)

19. zadatak

- a) crikva, pašticada, komšija **1 bod**
b) fonološki, etnografski, izrazni (leksički, potpuni leksički) **1 bod**
c) crkva, pašticada, susjed **1 bod**

3 boda (jedna pogriješka 2 boda, dvije pogriješke 1 bod, tri pogriješke 0 bodova)

20. zadatak

lađa (brod, čamac), knjiga, još, opsada (zauzeće, pad)

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

21. zadatak

a) tesla **1 bod**

b) tesla je eponim, sve ostalo su egzotizmi **1 bod**

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

22. zadatak

a) hostesa **1 bod**

b) domaćica grupi prigodom većih priredaba, sportskih natjecanja i sl. **1 bod**

b) Priznati sve iste i slične odgovore.

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

23. zadatak

a) taksi, bistro **1 bod** b) grafijska, fonološka **1 bod**

Dujmović-Markusi, Dragica, *Fon – Fon 4*

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

24. zadatak

dugoreški **1 bod** složeno-sufiksna tvorba **1 bod**

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

25. zadatak

Mačica, Vidra, Kamov, Nehajev

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

26. zadatak

a) Monakov

b) München

2 boda (jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova)

27. zadatak

- a) u frazemu su tri punoznačnice (*živjeti, visokoj, nozi*)
- b) punoznačnice ne mogu zamijeniti svoja mjesta
- c) značenje frazema nije jednako zbroju značenja njegovih sastavnica
- d) punoznačnice se ne mogu zamijeniti drugim punoznačnicama
- e) ni jedna punoznačnica ne može se izostaviti

Za dva boda učenik mora navesti tri od ponuđenih pet dokaza.

2 boda (jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova)

28. zadatak

- a) istjerati pravdu; krojiti pravdu; na pravdi boga; uzeti pravdu u svoje ruke **1 bod**
- b) kovati u zvijezde; roditi se pod sretnom zvijezdom; skidati sve zvijezde s neba; skinuti (skidati) zvijezde s neba, vidjeti sve zvijezde; zvijezda vodilja **1 bod**

2 boda (jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova)

29. zadatak

tvorenica	glasovne promjene	
otplesati	jednačenje suglasnika po zvučnosti	1 bod
orašćić	jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe	1 bod
plemićki	gubljenje (ispadanje) suglasnika	1 bod

3 boda (jedna pogriješka 2 boda, dvije pogriješke 1 bod, tri pogriješke 0 bodova)

30. zadatak

- a) usklici (uzvici)
- b) -ka(ti), -nu(ti), -ota(ti)

2 boda (jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova)

31. zadatak

- a) čudloltvorac
- b) slaganje (slaganje interfiksom / spojnikom -o-, čisto slaganje, složeno-nesufiksna tvorba) **1 bod**
- a) vodlolskoklØ
- b) složeno-sufiksna tvorba **1 bod**
- a) besciljlan
- b) prefiksno-sufiksna tvorba **1 bod**
- a) što (zamjenica) – što (veznik)
- b) konverzija (preobrazba) **1 bod**
- a) Požežlanin
- b) sufiksna tvorba **1 bod**

5 bodova (jedna pogriješka 4 boda, dvije pogriješke 3 boda, tri pogriješke 2 boda, četiri pogriješke 1 bod, pet pogriješkaka 0 bodova)

32. zadatak

- a) etimološka odrednica
- b) gramatička odrednica
- c) terminološka (strukovna) odrednica
- d) normativna odrednica

2 boda (jedna pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova)

33. zadatak

Rječnik u kojemu su natuknice poredane prema tome koliko su često u uporabi.

Priznati isti ili sličan odgovor.

1 bod (jedna pogreška 0 bodova)

34. zadatak

sav, moj, prijatelj, čitati, sportski, vijest

1 bod (jedna pogreška 0 bodova)

35. zadatak

Blago jezika slovinskoga **1 bod**

Gazofilacij (ili latinsko-ilirska/hrvatska riznica riječi) **1 bod**
Gazophylacium (seu latino-illyricorum onomatium aerarium)

Jurja Habelića **1 bod**

Ardelija Della Belle (Ardelija della Belle) **1 bod**

4 boda (jedna pogreška 3 boda, dvije pogreške 2 boda, tri pogreške 1 bod, četiri pogreške 0 bodova)